

HAZAI KÖRKÉP A SZABADALMI INFORMÁCIÓ POTENCIÁLIS ÉS VALÓSÁGOS IGÉNYÉRŐL

Kincses István

Országos Találmányi Hivatal

Sajátosságaiból adódóan a szabadalmi információ az innovációs folyamat különböző szakaszaiban felmerülő sokféle információigény kielégítésére képes. Műszaki jellege alkalmassá teszi a legújabb technikai, technológiai megoldások terjesztésére, a műszaki fejlesztés legfrissebb eredményeinek megismertetésére, az oltalmi jogokkal védett, ill. az ilyen oltalomra igényt tartó találmányoknak az integrálására az általános műszaki ismeretanyagba. Ebben a minőségében általában megelőzi az egyéb szakirodalmi forrásokat, hiszen a szabadalmi oltalomra igényt tartó új terméket, eljárást, anyagot előbb kell hazai, illetve külföldi oltalom megszerzése céljából a szabadalmi hatóságoknál bejelenteni és csak a bejelentések megtörténte után lehet azt más fórumokon, folyóiratokban, előadások keretében stb. nyilvánosságra hozni.

A műszaki fejlesztésnek napjainkban kívánatos üteme mellett, a termékszerkezet sokat emlegetett korszerűsítésének szakaszában semmi esetre sem lehet közömbös, hogy a legújabb fejlesztési eredményekhez mikor jut hozzá a hazai műszaki társadalom. Ha tehát a szabadalmi irodalom, a szabadalmi információ szolgáltatja a legfrissebb, legkorszerűbb fejlesztési eredményeket, akkor nyilvánvalóan kitüntetett helyet kell elfoglalnia a műszaki tájékoztatásban. Indokolt, hogy a műszaki ismeretek állandó kiegészítése, naprakészen tartása ne történjen szabadalmi információk nélkül. Ebben a tekintetben azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a szabadalmi dokumentumban megjelenő műszaki információk tetején hányada (külföldi becslések alapján 90%-a) más forrásból mégcsak meg sem ismerhető.

Az általános műszaki ismeretterjesztés mellett a szabadalmi dokumentumok olyan információkat is közölnek, amelyek a jogi oltalom terjedelméről, időbeli és térbeli hatályáról tájékoztatnak; ezeket az információkat sem a kutatás-fejlesztési, sem a termelési, gyártási, sem a kereskedelmi tevékenység nem nélkülözheti. Ésszerűen nem lehet új kutatás-fejlesztési témába kezdeni a már szabadalmi oltalom alá helyezett vagy ilyen oltalomra

bejelentett és közzétett találmányok felderítése, vizsgálata nélkül. Új terméket gyártani, új eljárást használatba venni, új termékkel hazai vagy külpiacon megjelenni a szabadalmi oltalmi helyzet, a szabadalomtisztaság feltárása nélkül általában megengedhetetlen kockázatvállalást jelent. Az ilyen természetű vizsgálódásra viszont kizárólag a szabadalmi dokumentumok adnak lehetőséget.

Ilyenformán a szabadalmi információk állandóan használt eszközzé kell válnia a kutató-fejlesztő intézetek, a gyártó és forgalmazó vállalatok, szövetkezetek kezében. A mezőgazdaság iparosodása, a mezőgazdasági gépek rohamos elterjedése, a kemizálás, az állattartás iparszerűvé válása, az új növényfajták létrehozása, nemkülönben a biotechnológiai találmányok növekvő száma megköveteli, hogy a szabadalmi információ éppúgy elfoglalja a helyét az állami gazdaságok és mezőgazdasági termelőszövetkezetek fejlesztést szolgáló eszköztárában, mint ahogy az iparvállalatok esetében ennek hagyományosan lennie kell.

A potenciális igény tehát fennáll, sőt határozott növekedését lehet megállapítani, amihez képest a tényleges, valóságos információigény hazánkban még megközelítő mértékben sem jelentkezik. Elégé jellemző adat ezzel kapcsolatban, hogy az információigény kielégítésének legkézenfekvőbb helyei, a nyilvános szabadalmi táarak milyen számban és milyen felszereltséggel állnak az érdeklődők rendelkezésére.

Ismeretes, hogy Magyarországon – a származási országokat és a szakterületeket tekintve – átfogó gyűjtőkörű szabadalmi tár csupán egyetlenegy működik, és pedig az Országos Találmányi Hivatal (OTH) kezelésében. Ezzel szemben például az NDK-ban három, Csehszlovákiában tizenhárom, az NSZK-ban tizenöt, Franciaországban huszonegy, a Szovjetunióban (az ágazati szabadalmi táarakat nem számítva) harminckét, az Egyesült Államokban ötvenkét, Japánban száznyolc városban, illetve nyilvános könyvtárban lehet szabadalmi dokumentumokat tanulmányozni. Önmagából ebből a tényből,

természetesen messzemenő következtetésekre még nem lehet jutni az információs igények nagyságának arányairól, hiszen hazánk területe és a lakosság lélekszáma a fent felsoroltak némelyikével aligha mérhető össze. Mindazonáltal számos egyéb körülménnyel, adattal együtt ez is egyik bizonyítéka a szabadalmi információ iránti hazai igények jelenlegi alacsony szintjének.

Országos igényfelmérés eredményei [1]

Az OTH 1983-ban országos felméréssel kívánt a korábban rendelkezésre álló, jórészt szubjektív megítélésen alapuló igényadatok helyett megbízhatóbb, természetesebb adatok birtokába jutni arról, milyenek a potenciális hazai felhasználók igényei a szabadalmi információval kapcsolatban. Mintegy harminc kérdést felölelő – önkéntes válaszadású – kérdőívvel 1450 kutató-fejlesztő-tervező intézetet, egyetemi tanszéket, iparvállalatot, közműszolgáltatót, külkereskedelmi vállalatot, ipari és mezőgazdasági termelőszövetkezetet, állami gazdaságot és erdőgazdaságot kerestett meg. Némileg már az a tény is jellemzi a helyzetet, hogy a megkérdezetteknek csaknem a fele nem válaszolt a felhívásra.

Akkor, amikor szinte kivétel nélkül minden műszaki, sőt mezőgazdasági szakemberek elsőrendű érdeke lenne, hogy állandóan figyelemmel kísérje a legújabb találmányokban testet öltött fejlesztési eredményeket, számos megkérdezett szervezet adott olyan értelmű választ, hogy nem foglalkozik szabadalmi információval, mivel nincsenek saját találmányaik, saját szabadalmaik. Ezek a válaszadók egyúttal bizonyították azt is, hogy félreértik, nem ismerik a szabadalmi információ szerepét, rendeltetését, gyakorlati hasznosíthatóságát. Egy felsőoktatási intézet vezetője például közölte, hogy az intézet eddig szabadalmi információval kapcsolatos tevékenységet nem fejtett ki, majd így folytatja: „Ezért megfelelő szabadalmi dokumentáció után sem volt érdeklődésünk. Oktatóink körében a szabadalom létrehozására csak elvétve mutatkozik igény, az elmúlt években 2–3 szabadalmi oltalomban részesült találmányról tudunk.”

Egy közműszolgáltató vállalat közlése szerint „szabadalmi információval kapcsolatos igény helyileg konkrét kérdés formájában nem merült fel”. Elgondolkoztató néhány állami gazdaság negatív állásfoglalása is ma, a mezőgazdasági termelés forradalmi átalakulása idején. Ime néhány válasz állami gazdaságok vezetőitől: a szabadalmi információ nyújtotta lehetőségek „bővebb kihasználását nem látjuk szükségesnek, érdekeltségünket és az ellátottságot kiegyenlítettnek ítéljük. Egy alkalommal kértük meg eddig egy szabadalom leírását.” Nem tévedés, a gazdaság eddig egyetlen szabadalommal találkozott. Egy másik állami gazdaság igazgatója hasonló véleményen van: „Iparjogvédelemmel az újítási előadónk és a jogtanácsos foglalkozik. A jövőben is ezt a megol-

dást kívánjuk fenntartani, ez kielégíti igényeinket.” Egy harmadik állami gazdaság is ugyanígy ítéli meg a szabadalmi információ szerepét: „Alaptevékenységünk során eddig nem volt szükség szabadalmi információra, melléktevékenységünk pedig egy alkalommal igényelte.”

A potenciális felhasználók ilyen értelmű válaszaiból kitérünk, hogy sok ipari és mezőgazdasági üzem vezetője, sőt némely felsőoktatási intézeti vezető is a saját találmányok, szabadalmak problémakörével asszociálja a szabadalmi információ kérdését, ami alapvetően téves elképzelés.

Bár a válaszadók száma az összes megkérdezetteknek alig a felét tette ki (és kétségtelven a nagyobb érdeklődést mutató felét), a felmérésből így is kirajzolódott a szabadalmi információ potenciális és tényleges felhasználói között fennálló különbség nagyságrendje. Kitűnt többek között, hogy például a gépipari válaszadók 20%-a, az elektromos és műszeripari vállalatok 24%-a még egyáltalán nem vett igénybe szabadalmi információt. Valamennyi iparág közül a papír-, fa- és bútorigar mutatta e téren a legkedvezőtlenebb képet: az itteni válaszadóknak 80%-a számára nem létezik szabadalmi tájékozódás. Ugyanakkor kiemelkedően kedvező helyzetet teremtettek e téren a vegyipari, gyógyszeripari és olajipari vállalatok, ahol szinte kivétel nélkül minden válaszadó rendszeresen igényli a szabadalmi információt.

Nem kétséges, a szabadalmi információk hasznosíthatóságának mértékében léteznek indokolt különbségek az egyes iparágak között, ez azonban nem adhat magyarázatot bizonyos iparágakban a csaknem teljes érdektelenségre, passzivitásra, illetve a minimális információigényre. A kedvezőtlen helyzet oka jórészt az általános iparjogvédelmi tájékozottság, felkészültség hiányában rejlik, továbbá abban, hogy a megkérdezett vállalatoknál, intézményeknél nincs elegendő iparjogvédelmi képzettséggel rendelkező munkavállaló.

Tudvalevő, hogy közép- és felsőfokú műszaki oktatási intézményeink nem nyújtanak iparjogvédelmi ismereteket – különösen nem szabadalmi információs ismereteket – a jövő szakembereinek. Ugyanakkor az iparjogvédelmi képzés tanfolyami formájának biztató eredményei ellenére is meglehetősen alacsony az iparjogvédelmi képesítéssel rendelkezők jelenlegi száma. Például a válaszadó gépipari vállalatok 89%-ában nincs felsőfokú iparjogvédelmi képzettségű szakember, 50%-ában pedig még középfokú iparjogvédelmi tanfolyamot végzett munkavállaló sem dolgozik. Negatív értelemben ismét a papír-, fa- és bútorigar emelkedik ki, ahol a válaszadók 96, ill. 67%-ában nincs felső-, ill. középfokú iparjogvédelmi szakképesítéssel rendelkező dolgozó. Pozitív irányban ebben a vonatkozásban is a vegyi- és gyógyszeripar, valamint az olajipar vállalatai különülnek el a többitől, minthogy a válaszadóknak 45%-ában van felsőfokú iparjogvédelmi tanfolyamot végzett munkavállaló, középfokú képesítésű dolgozó pedig a válaszadóknak 75%-

- a kutatás elvégzése valamely szakértő irodával (pl. Danubia Szabadalmi Iroda, egyes ügyvédi munkaközösségek),
- online szabadalomkutatás saját terminálról valamely szabadalmi adatbázisban vagy valamely szakértő intézmény megbízása az ilyen online keresés lefolytatására (pl. OMIKK, Danubia Szabadalmi Iroda, Ipari Informatikai Központ).

A hazai gazdálkodó szervezetek közül olyan szabadalmi dokumentumgyűjteménnyel is csupán néhányan rendelkeznek, amelyben egy szűkebb profilnak megfelelő és két-három országra kiterjedő szabadalomkutatást lehet manuálisan végezni. Ebből következik, hogy a retrospektív szabadalomkutatások manuális lefolytatásának színhelyeként szinte kizárólag csak az OTH Szabadalmi Tára jöhet számításba (noha jelenlegi elhelyezése, tárolási körülményei távolról sem tekinthetők ideálisnak). Minden szakterületre kiterjedő és a KGST-tagországok, valamint az iparilag legjelentősebb kapitalista országok körét felölelő szabadalmi dokumentumgyűjteményekkel ugyanis csak ez az intézmény rendelkezik.

A Szabadalmi Tár látogatottsága az évi 8000 körüli látogatóval rendkívül alacsony szintű, különösen ha azt is figyelembe vesszük, hogy legalább évi 1500 látogatás nem a vállalati-kutatóintézeti szférából, hanem az OTH újdonságvizsgálói köréből kerül ki. Sajnálatos körülmény, hogy gazdálkodó szervezeteink műszaki szakemberei – kevés kivételtől eltekintve – nem látogatják, sőt nem is ismerik a Szabadalmi Tárát, az ottani információszerezési lehetőségeket. Más kérdés, hogy – mint feljebb már utalás történt rá – a Szabadalmi Tár kedvezőtlen viszonyai folytán az indokoltan elvárható látogatói létszámot fogadni sem tudná: központi olvasótermében mindössze 18 férőhely van, s ez a mennyiség aligha bír el bármilyen nemzetközi összehasonlítást (az NDK-ban például 25 000 felett van a külső látogatók száma egy év alatt, az olvasóteremben pedig egyidejűleg 160 érdeklődő számára van szabadalomkutatási lehetőség biztosítva).

Indokolt, hogy említés történjen itt az OTH Szabadalmi Tára által biztosított lehetőségekről a japán szabadalmak megismerésére. A Tár segíti az e téren fennálló nyelvi akadályok leküzdését mind az eseti szabadalomkutatások, mind a témafigyelés esetében. Az Izobreteniá Stran Mira c. kiadványokban közölt orosz nyelvű kivonatokat kártyaszerűen az osztályozási jelzettek megfelelő csoportosításban tárolja, s emellett az érdeklődőknek rendelkezésre bocsátja az angol nyelvű kivonatokat tartalmazó Patent Abstracts of Japan folyóirat számait. A tapasztalatok azt mutatják, hogy e lehetőségek majdnem teljesen kihasználatlanok.

A retrospektív szabadalomkutatások jelentős része szakmai, nyelvi, szabadalmi és dokumentációs ismereteket is igényel (pl. a szabadalomtisztaság vizsgálati, újdonságvizsgálati kutatások), ezért célszerű az ilyen

kutatásokat – megfelelő felkészültség hiányában – erre specializált információs központokra bízni. Az OTH országos felmérése ebben a tekintetben is képet kívánt szerezni a hazai vállalatok, intézmények magatartásáról, szándékairól. Az iparágak többségében a válaszadóknak mintegy a harmada mutatott hajlandóságot arra, hogy retrospektív szabadalomkutatással időről-időre megbízzon egy erre hivatott szervet. Nagyobb a hajlandóság a gépipari, az elektromos- és műszeripari válaszadók, valamint a bányászati körében (45–47%); az építőanyag- és üvegipari válaszadók közül 60%-nak, míg a vegyipari, gyógyszeripari és olajipari üzemek közül 75%-nak van szándékában – megfelelő feltételek esetén – más, erre specializált szervezettel végeztetni retrospektív szabadalomkutatásokat. A papír-, fa- és bútortipar vállalatai ezen a téren is a legnegatívabb magatartást tanúsítják: a válaszadóknak mindössze 12%-a lenne kész ilyen feladattal szakértő intézményt megbízni.

A bécsi nemzetközi szabadalmi dokumentációs központ, az INPADOC számítógépes bibliográfiai adatfeldolgozásainak eredményeit tartalmazó különböző mikrofilm-lap-kötegek módot adnak egyes bibliográfiai adatok (a Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás jelzetei, a feltaláló, a bejelentő neve) szerinti, teljesítés 1968-ig terjedő retrospektív szabadalomkutatásra, amit az esetek többségében az eredeti szabadalmi dokumentumok (szabadalmi közlönyök, szabadalmi leírások) tanulmányozásának kell követnie. Az INPADOC e szolgáltatásainak néhány vállalati (egyéni és csoportos) előfizetője van, s ennek révén harminc-nyolcvanre tehető az ilyen forrásból meríteni jogosult vállalatok, intézmények száma. Ez azt jelenti, hogy a potenciális felhasználóknak nagyon kis hányada jut ilyen módszerrel retrospektív kutatási lehetőséghez.

Azok a gazdálkodó szervezetek, amelyek szabadalomkutatásokat saját erőikkel nem tudnak folytatni, ám szükségét érzik a retrospektív szabadalmi információszerezésnek, néhány hazai intézményt (esetleg ezeken keresztül külföldi szervezetet) bízhatnak meg a feladattal. Az OTH – korábbi gyakorlatával felhagyva – ma már ilyen megbízásokat nem vállal. A Danubia Szabadalmi Iroda, az Ipari Informatikai Központ és két-három ügyvédi munkaközösség bízható meg szabadalomkutatási feladattal, bár ez utóbbiak jobbra csak új szabadalmi bejelentéssel kapcsolatban végeznek ilyen kutatást.

Az OTH kutatási szolgálatának másfél évtizedes működése alatt összesen 450 megbízó számára teljesített kutatási feladatot. Figyelemreméltó azonban, hogy a többség – 270 megbízó – csupán egyetlen alkalommal igényelt retrospektív szabadalomkutatást; az olyan megrendelőknek a köre viszont, akik évi átlagban legalább két kutatás igényével léptek fel, egészen szűk (összesen öt vállalat, illetve intézmény). A szabadalomkutatásokra jelenleg vállalkozó említett szervezetek évi megbízások kutatásainak száma becslés szerint aligha éri el a százat.

Az azonnali szabadalmi információszerezésnek a legutóbbi években világszerte elterjedt, korszerű módja a hozzáférhető szabadalmi adatbázisok online igénybevétele. Ilyen lehetőséget vegyipari és gyógyszeripari vállalatok biztosítottak maguknak, de az ilyen adatbázisok felé közvetítőként más központok, pl. az OMIKK és az Ipari Informatikai Központ is rendelkezésre állnak termináljukkal a hozzájuk fordulóknak. A vegyiparban és gyógyszeriparban kívüli hazai vállalatok és intézmények eddig meglehetősen tartózkodóak voltak a külföldi szabadalmi adatbázisok által kínált információszolgáltatás e formájával szemben. Az OMIKK közvetítésével például az első évben, 1984-ben, körülbelül félszáz online szabadalomkutatásra került sor, huszonegy-néhány vállalat és kutatóintézet megbízásából.

Szabadalmi dokumentumok igénylése

A legteljesebb műszaki információt nyilvánvalóan a közzétett szabadalmi bejelentések és az engedélyezett szabadalmak leírásai nyújtják. Ebből viszont az is következik, hogy a valóságos szabadalmi információigényről jellemző képet tud adni a magyar és a külföldi szabadalmi leírások iránt megnyilvánuló igények alakulása is. Eltekintve egyes gyógyszer-, ill. vegyipari vállalatok számára külföldről megvásárolt szabadalmi dokumentumoktól, leírásmásolatokkal tömegesen az OTH Szabadalmi Tára látja el az érdeklődőket. A Tár által évenként eladott magyar szabadalmi leírások száma 3000 körül mozog, a leírások xerox másolataiból pedig mintegy 30 ezer példányra van igény egy év alatt. Itt sem érdektelen az összehasonlítás külföldi adatokkal. Az NDK szabadalmi hatósága például évente kb. egymillió leírásmásolatról gondoskodik megrendelői számára. E számok összehasonlítása beszédesen mutatja a hazai igények erősen visszafogott voltát. Ugyanezt igazolja a magyar szabadalmi közlöny előfizetőinek 1500 körüli száma is.

Szabvány a szabadalmi információval kapcsolatban

Az a felismerés, hogy a szabadalmi információ iránti tényleges igény, a lefolytatott szabadalomkutatások száma a potenciális igényektől, az elvárható kutatómennyiségtől erősen elmarad, arra indította a szabadalmi információ központi elvi irányításáért felelős OTH-t, hogy egy országos ágazati szabvány (MSZ 16 0001–80 Iparjogvédelmi kutatások és vizsgálatok. Terjedelem, bizonylatolás) kidolgozásának kezdeményezésével és bevezetésével is ráirányítsa a figyelmet az ilyen információk fontosságára és segítséget adjon a szabadalomkutatások lefolytatásához.

Ez a szabvány ugyan már 1981-ben hatályba lépett, az 1983. évi országos felmérés során a válaszadók 38%-a

mégis úgy nyilatkozott, hogy nem ismeri a szabványt, tényleges alkalmazásáról pedig csupán 5% számolhatott be.

Tanfolyamok az OTH Szabadalmi Tárában folytatható kutatásokról

Mivel a vállalati, kutatóintézeti szakemberek részéről a szabadalmi információ iránt tapasztalható mérsékelt érdeklődés jórészt a dolgok nemismeretéből ered, az OTH a nem iparjogvédelmi területen dolgozó műszakiak számára 1984-ben rövid, néhány órás tanfolyamokat rendszeresített. Ezeket megismerhetők a szabadalmi információszerezés, a szabadalomkutatások céljai, különféle esetei, az információk feltárásának, hozzáféréseinek lehetőségei. E rövid, ingyenes tanfolyamokra az országos felmérés során felhívott 1400–1500 szervezet közül mindössze 275 helyről közölték mintegy ezer szakember részvételi szándékát. A tanfolyamok tényleges megszervezése során azután a jelentkező vállalatoknak, intézményeknek mintegy a harmada állt részvételi szándékától. Akadt olyan budapesti nagyvállalat is, amely eredetileg három szakemberét jelölte ki a szabadalmi információszerezéssel megismertető tanfolyamra, majd a szakemberek részvételét „feladataik nagyságára” való hivatkozással mondta le. Amíg ilyen magatartással lehet találkozni iparvállalataink oldaláról, addig nem szűnik meg a szabadalmi információ iránti potenciális és valóságos igény közötti nagyságrendi különbség.

Összefoglalás

„Aligha volt a kezdetektől fogva valaha is kétséges, hogy a szabadalmi rendszer nemcsak technikai oltalmi jogokat teremt, hanem különösen műszaki ismereteket is nyilvánosságra hoz és dokumentál, és így mindenkinek tanítást nyújt a cselekvésre a technika terén” – állapította meg a Német Szövetségi Köztársaság Szabadalmi Hivatalának elnöke egy előadásában [2]. Valóban, afelől nem lehet kétség, hogy a szabadalmi rendszer két irányban biztosít előnyöket: kivételezett helyzetbe juttatja a találmány bejelentőjét, a szabadalmast, ugyanakkor viszont bárki számára hozzáférhetővé teszi, a legszélesebb nyilvánosság elé tárja a műszaki fejlesztés legújabb eredményeit, a legújabb találmányokat. Az sem vitás, hogy e kettős előny – az oltalmi jogot élvezőnek, illetve a társadalomnak biztosított előny – nincs egyforma mértékben kihasználva. Miközben a szabadalmas igyekszik mindent elkövetni kizárólagos jogának hasznosítására, ugyanakkor a társadalom (s ezen belül elsősorban a műszaki és mezőgazdasági szakemberek, illetve az őket foglalkoztató vállalatok, intézmények) részéről közel sem mutatkozik ilyen mértékű igyekezet az elérhető előnyök megszerzésére.

A helyzet ilyen alakulása természetesen nem róható fel sem a szabadalmi rendszer, sem a szabadalmi információt szolgáltatók hibájául. A szabadalmi információkkal kapcsolatban ma még sokféle tapasztalható értetlenséget, szűklátókörű magatartást előbb-utóbb a gazdasági kényszernek kell visszaszorítania, ám e folyamat meggyorsításában jelentős szerepe lehet a felvilágosító munkának, a propagandának, a tömegkommunikáció eszközeinek és a különböző szintű oktatási intézményeknek.

Az elvégzett vizsgálódásokból megállapítható az is, hogy a szabadalmi információ hazai felhasználása terén jelenleg indokolatlanul nagy különbségek mutatkoznak egyfelől a vegyipar, gyógyszeripar és olajipar, másfelől az összes többi iparág, valamint a mezőgazdaság között. Az egyre élesedő külpiaci versenyben, a mind nehezebb értékesítési körülmények között nem engedheti meg sem az elektromos-, sem a műszer-, sem a gépipar, de a nagyüzemi mezőgazdaság sem, hogy ne irányítsa saját fejlesztéseit a szabadalmi információk által jelzett úton.

Tagadhatatlan, hogy történt előrelépés az elmúlt negyedszázad alatt a szabadalmi információk felhasználása terén, ami részben központi intézkedésekkel, részben a közfigyelemnek az innovációra irányulásával hozható összefüggésbe. Ezt azonban csak kezdetnek lehet tekinteni; ahhoz, hogy a szabadalmi információ potenciális és tényleges igénye közötti különbségek megszűnjenek, alapvető szemléletváltozásra, s nem utolsósorban az információkínálat oldalán komoly fejlesztésre is szükség van.

KINCSES István: Hazai körkép a szabadalmi információ potenciális és valóságos igényéről

A szabadalmi információnak jelentős szerepe van az innovációs folyamatokban, mivel a legfrissebb, legkorszerűbb eredményeket szolgáltatja. Indokolt, hogy a műszaki ismeretek állandó kiegészítése, naprakészen tartása ne történjen szabadalmi információk nélkül, vagyis állandóan használt eszközzé kell válnia a kutató-fejlesztő intézetek, a gyártó és forgalmazó vállalatok, szövetkezetek kezében. A szerző cikkében az Országos Találmányi Hivatal 1983-as felmérése alapján objektív képet ad arról, hogy milyenek a magyarországi felhasználók lehetőségei és igényei a szabadalmi információkkal kapcsolatban.

* * *

Befejezésül és egyben figyelmeztetésül álljon itt az Ausztrál Szabadalmi Hivatalnak egy szabadalmi információs tárgyú országos felmérés ügyében kibocsátott körleveléből [3] néhány sor:

„Mind nagyobb aggodalmat kelt szerte a világon az, hogy a gyártó üzemek, kutatással foglalkozó szervezetek (állami intézeti és magánvállalati kutatók), felsőoktatási intézmények és más szervezetek, valamint egyének évről-évre dollármilliókat veszítenek amiatt, hogy nem használják fel a szabadalmi információt.” És ez nemcsak Ausztráliára érvényes.

*

Hivatkozások

1. Elemzés a vállalati és kutatóintézeti szabadalmi információs munkáról (különös tekintettel az 1983. évi szabadalmi információs kérdőív válaszára). Kézirat. OTH, 1983. 30 p.
2. HÄUSSER, E.: Informationszentrum Patente, Stand der Planungen und Zielvorstellungen = GRUR, 83. k. 4. sz. 1983. p. 231–234.
3. World Intellectual Property Organization – Permanent Committee for Patent Information munkairatai = PCPI/P 71/79 Rev. 2. Annex 16.

KINCSES, I.: Hungarian panorama on potential and real needs towards patent information

Patent information has an important role in innovation process because it renders the most up-to-date results. It is a well founded claim that current completion and up-to-dateness of technological knowledge is not possible without patent information. The author – based on a fact finding investigation of the National Patent Office (Országos Találmányi Hivatal) in 1983 – on the possibilities and needs of the Hungarian users concerning patent information.

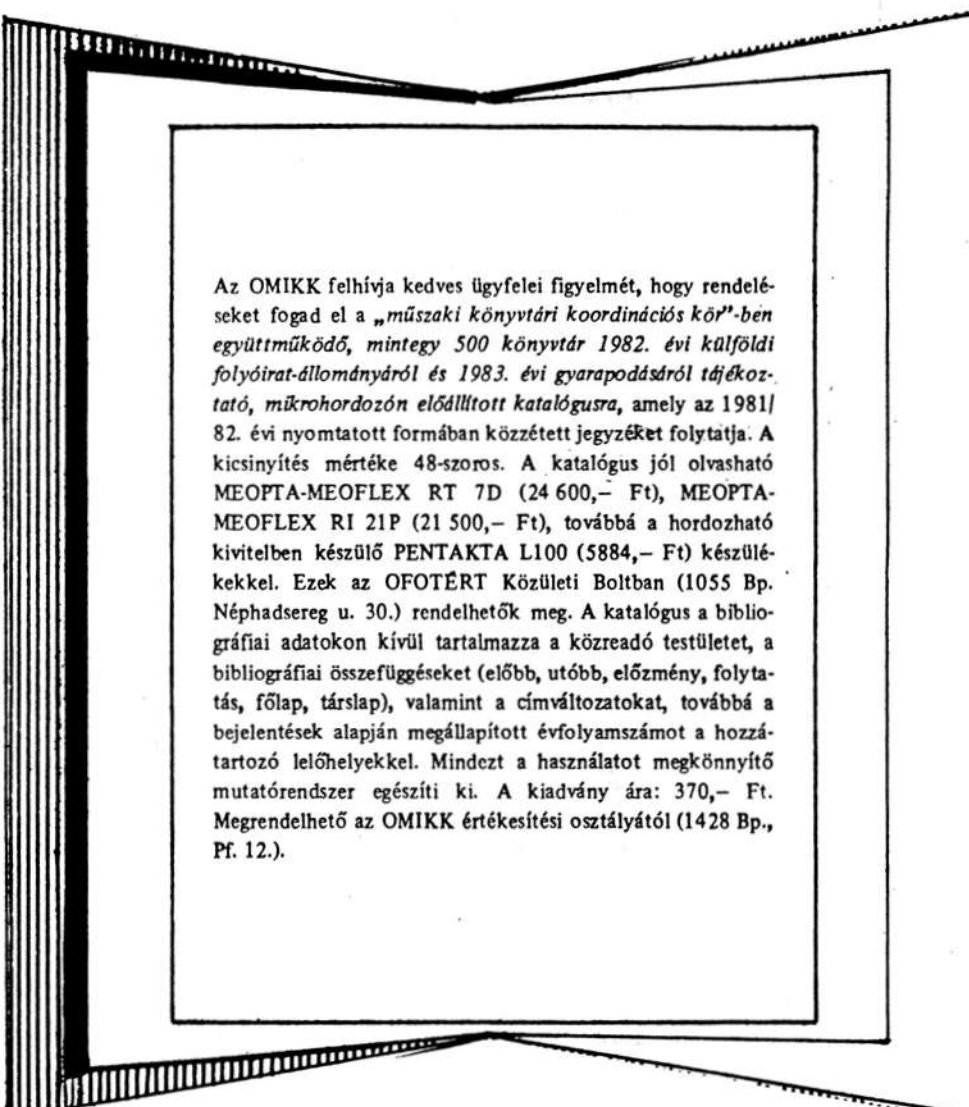
* * *

КИНЧЕШ, И.: Обзор о потенциальных и действительных нуждах патентной информации ВНР

Патентная информация играет значительную роль в инновационных процессах, так как обеспечивает информацию о новейших и современных результатах. Обоснованным является то, чтобы пополнение технических познаний, их постоянное освежение не происходило без патентной информации, т. е. эта информация должна постоянно применяться научно-исследовательскими институтами и производствами. Автор статьи, на основании анализа, проведенного Государственным бюро по изобретениям в 1983 году, дает объективную картину о том, какие возможности и запросы имеют в Венгрии пользователи патентной информации.

KINCSES, I.: Rundblick über die potentiellen und tatsächlichen Ansprüche der Patentinformation in Ungarn

Die Patentinformation spielt in den Innovationsprozessen eine bedeutende Rolle, da in ihre die neuesten, modernsten Resultate zur Verfügung stehen. Es ist wohl begründet, dass die ständige Ergänzung der technischen Kenntnisse, das Auf-dem-laufenden-sein mit diesen nicht ohne Patentinformation geschehe, d.h. diese muss ein ständig benütztes Mittel der Forschungs- Entwicklungsinstitute sowie der für die Produktion und den Umsatz verantwortlichen Firmen und Genossenschaften sein. Der Autor gibt aufgrund von Erhebungen aus dem Jahre 1983 des Ungarischen Patentamtes ein objektives Bild über die Möglichkeiten und Ansprüche der ungarischen Nutzer im Zusammenhang mit der Patentinformation.

Az OMIKK felhívja kedves ügyfelei figyelmét, hogy rendeléseket fogad el a „műszaki könyvtári koordinációs kör”-ben együttműködő, mintegy 500 könyvtár 1982. évi külföldi folyóirat-állományáról és 1983. évi gyarapodásáról tájékoztató, mikrohordozón előállított katalógusra, amely az 1981/82. évi nyomtatott formában közzétett jegyzéket folytatja. A kicsinyítés mértéke 48-szoros. A katalógus jól olvasható MEOPTA-MEOFLEX RT 7D (24 600,- Ft), MEOPTA-MEOFLEX RI 21P (21 500,- Ft), továbbá a hordozható kivitelben készülő PENTAKTA L100 (5884,- Ft) készülékekkel. Ezek az OFOTÉRT Közvetítő Boltban (1055 Bp. Néphadsereg u. 30.) rendelhetők meg. A katalógus a bibliográfiai adatokon kívül tartalmazza a közreadó testületet, a bibliográfiai összefüggéseket (előbb, utóbb, előzmény, folytatás, föllep, társlap), valamint a címváltoztatásokat, továbbá a bejelentések alapján megállapított évfolyamszámot a hozzátartozó leőhelyekkel. Mindezt a használatot megkönnyítő mutatórendszer egészíti ki. A kiadvány ára: 370,- Ft. Megrendelhető az OMIKK értékesítési osztályától (1428 Bp., Pf. 12.).